

D. W. Winnicott: Cili **Beszámoló egy kislány pszichoanalitikus kezeléséről**

Donald W. Winnicott, a gyermekpszichoanalízis meghatározó egyénisége ebben az utolsó, befejezetlen könyvében egy kislány (Cili) terápiáját örökíti meg. A könyv kétféle anyagból áll. A szerző egyrészt saját terápiás jegyzeteit adja közre, Winnicott ugyanis minden ülés után naplószerűen lejegyezte nemcsak a kezelés történéseit, hanem a maga észrevételeit, ötleteit és a benne felmerülő elméleti kérdéseket is. A könyv legalább ilyen fontos részét alkotják a kislány (mellesleg szintén segítő szakmájú) szüleinek levelei a kis beteg állapotáról, viselkedéséről.

Az első találkozáskor Cili pár hónappal múlt két éves. Másfél éves volt, amikor kishúga megszületett, és ettől kezdve az addig érdeklődő, nyitott, kiegyensúlyozott kislány teljesen megváltozott. Félnékké, szorongóvá vált, minduntalan elesett, és rendszerint csúnyán megütötte magát. A külvilág iránt mindaddig élénken érdeklődő gyermek befelé fordulóvá vált, gyakran unatkozott, s ráadásul szokatlanul megváltozott a kapcsolata szüleinek is.

Dr. Winnicott és Cili két és fél év leforgása alatt 16 alkalommal találkoztak. A szakemberek számára rendkívül fontosak azok a részletek, melyekben a szerző kifejti és megindokolja a terápiás ülések „szükség szerinti” („on demand”) időzítésének módszerét, melyet Cili kezelésében is alkalmazott. Minthogy a család Londontól távol lakott, a találkozásokra mindig akkor került sor, amikor a szülők vagy a kislány ezt sürgetően szükségesnek érezték. A köztes időben a szülők gyakori levelei és időnkénti telefonjai alkották a kapcsolatot.

A könyv sok helyütt utal a szülőkkel végzett munkára, mégpedig nemcsak azért, mert ez esetben a pszichoanalízisban jártas emberekről volt szó. Winnicott jegyzeteiből kiderül, hogy a szülőkkel való együttműködés témájával részletesebben is kívánt volna foglalkozni, ám ezt már, sajnos, nem tudta megvalósítani. Az egyik megjegyzésében például azt írta: „Megosztani az anyagot a szülőkkel–nem családterápia, nem esetismertetés – ez a pszichoanalízis szerves része”. Bár a szülőkkel folytatott munka részleteiről nemigen ír, az mégis egyértelműen kiderül, hogy a szülők együttműködése nagyban hozzájárult a gyermek változásához.

A mai magyar olvasó számára újdonságként fog szolgálni e kislány terápiájának behatóbb megismerése, s ez talán valamit enyhíthet a laikusok félelmében, a szakemberektől való szorongásain. Cili terápiájának módszere, minthogy kisgyermekről van szó, nem más, mint játék, és elsősorban játék. Winnicott rendkívül fontosnak tartja kiemelni „egy ilyen korú kisgyermek számára semmit sem jelent az a játék, amit nem játszott végig vagy amit nem élvezett”. A jegyzetekből természetesen kiderül, hogy a sikeres gyermekkezelésnek (az analitikus tanulmányi terápiáján túl) legalább ilyen fontos tényezője, hogy a terapeuta maga is élvezze a játékot, valamint, hogy pontosan tudja, mikor van szüksége rá a betegnek, és mikor kell a háttérbe húzódnia. Ez persze olyan tudás, amit ideális esetben minden szülőnek is tudnia kellene.

A könyv olvasása nagy élményt jelent majd a szakembereknek és mindazoknak a laikus olvasóknak is, akik gyermekekkel foglalkoznak, akik érdeklődnek a gyermek problémái iránt. A szakemberek több olyan kérdéssel találkozhatnak, melyekre a szerző már korábbi munkáiban is utalt; rendkívül érdekes lehet a számukra, hogy az „igény szerinti” pszichoanalitikus kezelés miként működik a gyakorlatban. A szülők, nevelők pedig első kézből megismerhetik, hogy milyen lehet a gyermekanalízis, miben segíthet a pszichiáter egy aggasztóan furcsa gyermeknek, akiről a szerző egyik levelében azt írja a szülőknek:

„Malacka nagyon érdekes kislány, bár tudom, maguk jobban örülnének, ha nem lenne ennyire érdekes”.

És végül még egy szót magáról a kötetről. A könyvet kinyitva magunk is belépünk a rendelőbe: mintha a Micimackót illusztráló Shepard bácsi rajzolta volna a rendelő vázlatát! Az olvasó mintegy bekukucskál a kulcslyukon és beles Winnicott doktor naplójába. A lapok szélén egy-két szavas tömör jegyzeteket találunk, a fejezetek végén összefoglalásokat – ahogy ezt egy precíz szakembertől elvárja az ember. Érdeemes „lelkесedni”, van mit ellesnünk! A könyv remélhetően hamarosan megjelenik magyarul is.

*(The Piggie.
An Account of the Psychoanalytic Treatment
of a Little Girl, Penguin Books,
1988.)*

Margitta Nóra